

Олександр Львович МАЛІН

кандидат юридичних наук, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет

ORCID ID: 0000-0003-2113-6014

E-mail: malin.o.l@onu.ua

ДРАЙВЕРИ ПОЛІСЕКТОРАЛЬНОСТІ ТА БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Малін, О. Л. Драйвери полісекторальності та багатофункціональності інноваційно-орієнтованого розвитку державно-приватного партнерства [Текст] / Олександр Львович МАЛІН // Український журнал прикладної економіки. – 2020.– Том 5.– № 2.– С. 410-417. – ISSN 2415-8453.

Анотація

У статті розглянуті та досліджені драйвери полісекторальності та багатофункціональності інноваційно-орієнтованого розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) як перспективні напрями подальшого його розвитку.

Цільовий вектор інноваційно-орієнтованого розвитку державно-приватного партнерства повинен спиратися на вирішення найбільш важливих глобальних проблем суспільства, відображених у державній стратегії сталого розвитку. Національні завдання сталого розвитку, які конкретизують його 17 задекларованих глобальних цілей, є тими самими стратегічними орієнтирами, які стимулюватимуть інноваційно-орієнтований розвиток державно-приватного партнерства в потрібному суспільству напрямі, якщо їх закласти у якості пріоритетів цільового блоку регулювання розвитку державно-приватного партнерства.

Держава та суспільство очікують від приватного партнера державно-приватного партнерства не тільки економічної ефективності, а й соціальної результативності, яка проявляється через його участь у розв'язанні соціальних, екологічних та інших проблем. Таким чином, драйвери полісекторальності та багатофункціональності інноваційно-орієнтованого розвитку державно-приватного партнерства мають різне походження та природу.

Ключові слова: *драйвери, полісекторальність, багатофункціональність, інноваційно-орієнтований, розвиток, державно-приватне партнерство, вектор, сталий.*

Oleksandr MALIN

PhD in Law sciences, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odessa National Polytechnic University

POLYSECTORALITY AND MULTIFUNCTIONALITY DRIVERS OF INNOVATION-ORIENTED PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP DEVELOPMENT

Abstract

Introduction. *The subject of research is polysectorality and multifunctionality drivers of innovation-oriented public-private partnerships development, as promising straightforward development.*

The purpose of the study *is to identify drivers of polysectorality and multifunctionality of innovation-oriented development in public-private partnership.*

Results. *The article considers and investigates the drivers of polysectorality and multifunctionality of innovation-oriented development*

© Олександр Львович Малін, 2020

in public-private partnership (PPP) as promising areas for its further development. The target vector of innovation-oriented development in public-private partnership should be based on solving the most important global problems of society, reflected in the state strategy of sustainable development. The National Sustainable Development Goals, which specify its 17 declared global goals, are the same strategic guidelines that will stimulate innovation-oriented development of public-private partnership in the right direction in society, if they are set as priorities of the target unit for public-private partnership development.

The state and society expect from the private partner of the public-private partnership not only economic efficiency, but also social efficiency, which is manifested through its participation in solving social, environmental and other problems. Thus, the drivers of polysectorality and multifunctionality of innovation-oriented development in public-private partnership have different origins and nature.

Conclusions. *Finally, drivers of polysectorality and multifunctionality of innovation-oriented development in PPP have different origins and nature. System-scientific drivers of polysectorality and multifunctionality of innovation-oriented development in PPP can be considered as technologies – integrators of both generations (convergence of technologies and emergence of convergent NBICS-technologies), and the socio-political driver is the national state methodology of sustainable development, their national tasks for Ukraine.*

Key words: *drivers, polysectorality, multifunctionality, innovation-oriented, development, public-private partnership, vector, sustainable.*

JEL classification: L32

Вступ

Цифрові технології перетворилися на рушійну силу розвитку суспільства та світової економіки, кардинально змінивши соціально-економічні процеси за рахунок їх цифровізації. Можна виділити дві відмінності цифрової революції: а) її темпи багатократно вищі за попередні промислові революції (перша, друга та третя), тому перехід до нової моделі суспільства «Індустрія 4.0» відбувається не за тисячоліття, як аграрний, та не за століття, як індустріальний, а за кілька десятків років; б) людина як носій праці витісняється з економічних і виробничих процесів, і внаслідок масштабного зростання обсягів таких змін розвинені країни вводять поняття базового доходу людини.

Питаннями дослідження цифровізації економіки та інноваційного розвитку як передумови та активаторів якісних змін державно-приватного партнерства (ДПП) займалися чисельні закордонні та вітчизняні дослідники [1-14]. Але з наукової точки зору дослідження цифровізації економіки та інноваційного розвитку в якості передумов та активаторів якісних змін в державно-приватному партнерстві вимагає ширшого розгляду.

Мета та завдання статті

Мета дослідження полягає у визначенні інформаційно-інноваційних активаторів сучасних змін ДПП за передумовами цифровізації економіки та інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу

Цифрова економіка як новий тип економіки виникає внаслідок цифровій революції, що рухає світ від третьої промислової революції (автоматизації та комп'ютеризації виробництва) до четвертої (перехід до орієнтованого на споживача виробництва на основі кіберфізичних систем). Розвиток цифрової економіки стимулюють чотири основні фактори: а) цифрові фінанси; б) соціальні мережі; в) цифрова ідентифікація особистості; г) великі дані та відкриті дані. Основні компоненти цифрової економіки складають: підтримуюча інфраструктура;

електронний бізнес; електронна комерція. Доречно додати ще три компоненти іншої природи, функціонал яких з часом зростатиме, – нормативно-правову базу, цифрові навички та ефективні підтримуючі інститути, які обумовлює розвиток електронного формату взаємодії учасників економічних відносин. Рисами цифровізації є впровадження цифрових технологій у сфери життя та економіки, об'єднання фізичних та обчислювальних компонентів, віртуалізація простору діяльності. Формується інформаційний простір електронних стосунків бізнесу, бізнесу і споживачів з державними інститутами (G2B, G2C), електронний формат діяльності (G2G) у напрямках: електронні транзакції, реєстрація, ідентифікація, електронні сервіси, звернення, звітність, державні закупівлі через електронні торги.

Цифрова трансформація економіки – це процес розвитку різних ІТ-секторів для стимулювання створення інноваційних технологій в інших секторах економіки. Тому цифрова економіка – це економіка у складі двох типів галузей і секторів: а) новітніх, що виникли внаслідок такої трансформації; б) традиційних, які під впливом цифрової трансформації за рахунок новітніх технологій кардинально змінили свої виробничі та бізнес-процеси. Держава грає у цифровій економіці подвійну роль. Як регулятор відповідних відносин вона формує та закріплює норми та принципи цифрових відносин між суспільством та владою на рівні елементів, інструментів та механізмів цифрової економіки, контролює та перевіряє методи їх використання, безпосередньо здійснює технологічні зміни. ДПП виступає частіше спостерігачем та користувачем цифрових послуг держави на рівні електронного врядування, ніж учасником їх становлення. Виконуючи роль користувача цифрових механізмів та ресурсів цифрової економіки, держава через свої структури використовує Інтернет та інформаційні технології для надання своїх послуг в електронному врядуванні та онлайн-торгівлі (тендерні закупівлі та продаж активів).

ДПП в умовах цифровізації зіштовхується з новими технологіями, які відкривають нові привабливі для інвесторів сфери його виникнення: а) на стику різних видів економічної діяльності; б) внаслідок поєднання у єдину інноваційну ідею проекту ДПП інновацій різної природи (високотехнологічних технічних із соціально-економічними або екологічними). ДПП як єдина ефективна форма перехідного періоду ринкового розвитку України, коли держава ще ментально не готова відмовитися від факту власності на промислові активи, але вже готове лібералізувати елементи власної економічної стратегії, здатне виступати як об'єктом, так і суб'єктом процесів цифровізації. Перспективним напрямом для використання формату та ресурсів ДПП є проекти з цифрових трансформацій та розвитку цифрових інфраструктур. Але цифровізація простору відносин ДПП знаходиться у початковому стані, не створивши для останнього зони комфорту. Вищу форму ДПП утворює акціонування державних активів і вільний обіг цінних паперів на сучасному цифровому фондовому ринку, якого сьогодні немає. Тому поки не буде створено вторинного ринку цінних паперів, переваги цифровізації для ДПП концентруватимуться лише навколо технологічних змін у виробництві та управлінні.

Динаміка кількісного накопичення змін інноваційного розвитку в світі та Україні наближує зміни до переходу в якісні, змінюючи інноваційний процес та інноваційне середовище ДПП. Зміни охоплюють: а) інноваційно-активних учасників, включаючи тих, хто створює інноваційну цінність, та результати змін; б) розвиток фізичної та віртуальної інноваційної інфраструктури, який уможливорює учасникам ДПП доступ до ресурсів поза межами ДПП; в) процеси управління інноваційною діяльністю, інноваційним розвитком та інноваційною інфраструктурою, що мотивує учасників ДПП об'єднувати зусилля з конвергенції технології та накопичення знань задля досягнення і цілей ДПП, і власних цілей на етапах інноваційного процесу; г) технологічну основу, цільове призначення та швидкість здійснення суспільних та бізнес-комунікації. Хоча

Україна зберігає високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні інноваційні ідеї, тенденції останніх років свідчать про сукупну низьку ефективність інновацій для розвитку країни. Існує розрив між інноваційним потенціалом, продукуванням інновацій, інноваційним середовищем і впливом останнього на інноваційний та соціально-економічний розвиток.

Стан та перспективні напрями розвитку інноваційного середовища ДПП визначають дві складові: а) фактичний стан і потенціал саморозвитку інноваційного середовища; б) визначені державою цілі і механізми його розвитку. Фактичний стан інноваційного середовища визначено як нестабільний, проте такий, що має потенціал саморозвитку, обумовлений розвитком віртуальної інноваційної інфраструктури, процесами цифровізації та глобалізації), які дозволяють технологічно поєднувати раніше непоєднані процеси (алгоритмізації процесів, математичні розрахунки та створення доданої вартості). Щодо державно визначених цілей і механізмів розвитку інноваційного середовища: по-перше, вектори та цілі його розвитку відбудовуються на стратегічних напрямках інноваційної діяльності, визначених державою. Для України визначено 7 пріоритетів, для забезпечення яких першочергово розвиватиметься інноваційне середовище; по-друге, механізми розвитку інноваційного середовища удосконалюють: а) простір інтересів учасників загального інноваційного процесу на рівні інноваційної діяльності. Для ДПП – це простір інтересів держави, бізнес-партнера (приватного партнера) та суспільства (громадськості); б) інноваційну інфраструктуру за рахунок віртуальної інфраструктури, яка перебирає на себе певний функціонал фізичної.

Методологію розвитку інноваційного середовища ДПП потрібно будувати на відході від сліпого копіювання визначених пріоритетів при плануванні проектів ДПП. Потрібно повернутися до природи інновацій як такої, у основі якої лежить ідея втілення інноваційної розробки в інтелектуальну власність. У випадку, коли інноваційна цінність стосується досягнення заявлених державою стратегічних пріоритетів, а потенційний приватний партнер ДПП володіє виключно інтелектуальною власністю тобто інноваційною цінністю (змістовністю інновацій), не володіючи іншими ресурсами, пріоритетом макrorівня має стати його державна підтримка. Для України пріоритетами макrorівня розвитку інноваційного середовища ДПП доречно визначити: а) правову базу і правову культуру, захист як інтелектуальної, так і матеріалізованої власності, встановлення на рівні законів зобов'язання держави дотримувати умов договору ДПП протягом його дії; б) фінансову культуру, створення базових інвестиційних передумов, вільного ринку залученого капіталу, привабливого для інвесторів, які зорієнтовані на інвестування інновацій; в) державне регулювання: нормативне визначення інновацій, достатнє для застосування до тих, хто підпадатиме під особливий регуляторний режим; розуміння на рівні державної політики необхідності створення особливих правових і податкових режимів.

Кількісні зміни інноваційного середовища свідчать про значне погіршення показників його стану у 2010-2018 рр. та їх незначне коливання у 2019-2020 рр., що відобразило структурні зміни характеристик, вагомість яких суттєво змінилася внаслідок пандемії COVID 2019-2020 рр. Якісні зміни визначають вектори та цілі розвитку інноваційного середовища ДПП, які відповідають стратегічним напрямкам інноваційної діяльності, визначеним державою як пріоритети. Саме для них першочергово треба змінювати інноваційне середовище у площині простору інтересів учасників інноваційного процесу на рівні інноваційної діяльності та інноваційної інфраструктури. Драйверами інноваційного розвитку є різні комбінації технологій, знань, креативного мислення, шляхів та інструментів розвитку ринку, бізнесу та інфраструктури. Їх зведено у три групи: людський капітал, розвиток технологій та економіки знань, розвиток креативної діяльності. Зовнішні фактори інноваційного

середовища створюють умови і зовнішні ресурси для діяльності і розвитку ДПП, а внутрішні – забезпечують його саморозвиток, використовуючи в якості внутрішнього драйвера інноваційну цінність. Дифузія останньої уможливила одночасний розвиток інноваційної сфери та інфраструктурних галузей за допомогою механізму ДПП.

Реалізація інноваційно-цифрових проектів ДПП неминуче відбуватиметься на базі того чи іншого галузевого сегменту глобальної системи цифрових мереж і комунікацій. Оскільки ДПП, побудоване на інноваційній основі, природою якої є цифровізація (діджитал-природа), завжди реалізується у тривалій або середньостроковій перспективі, то воно як частка глобальної системи цифрових мереж на протязі всього періоду свого існування втягуватиме у себе та перероблятиме всі інновації, які народжуватимуться у процесі виконання проекту ДПП, тим самим створюючи технологічну основу наступної самоодернізації та саморозвитку інноваційного середовища. Тобто можна стверджувати про існування інтерактивного саморозвитку як вимушеного та неминучого наслідку реалізації ДПП, що має інноваційно-цифрову технологічну основу.

Світовими трендами розвитку ДПП є: а) кількісне зростання ДПП у світі та у ЄС (кількості проектів та сукупного обсягу інвестицій в них); б) диверсифікація ринку ДПП за країнами та секторами економіки; в) інфраструктурна спрямованість ДПП, коли держави реалізують суспільно важливі проекти за допомогою ДПП, збільшуючи кількість і якість інфраструктурних послуг; г) державна підтримка певного типу ДПП або у певній галузі, або у певному напрямі; д) розвиток ДПП у інноваційній сфері. Проекти ДПП привносять у відповідну сферу різний обсяг інвестицій, оскільки мають різну інвестиційну ємність. Найбільш інвестиційно ємним досі є транспорт [2,5]. Водночас, цифрові проекти ДПП з інвестуванням у інформаційно-комунікаційні технології, складаючи лише 0,8% від їх загальної кількості угод, привносять 1,7% інвестицій. Інвестиційна ємність ДПП на інноваційно-інформаційній основі, розрахована за ДПП у сфері «інформаційно-комунікаційні технології», складає 2,1. Значно вищою за неї є лише інвестиційна ємність ДПП щодо аеропортів [5].

Пріоритетні діючі напрями ДПП і ППП в різних країнах світу можна розділити на дві групи: а) стрімко зростаючі галузі або сфери, які набувають значних інноваційних змін (інформаційні технології, здатні забезпечити приватному сектору швидкий прибуток, тиражування результату та інновації, засновані на смарт-технологіях); б) галузі або сфери, які набувають повільних інноваційних змін, проте потребують модернізації або реструктуризації (об'єкти інфраструктури, охорона здоров'я та освіта, системи життєзабезпечення, енергетика, транспортні системи тощо). Головними напрямками розвитку ДПП у країнах світу є: а) поступова зміна фокусу ДПП з моноспрямування на комплексне вирішення соціально-економічних проблем суспільства; б) збереження інфраструктурою статусу провідної сфери розвитку ДПП, у першу чергу, транспортною; в) національна, регіональна та секторальна диверсифікація ДПП; г) зростання відмінностей у темпах зростання ДПП по різних країнах; д) глобалізації ринку ДПП (розвиток міжнародних проектів); е) підвищення ролі державних структур і громадських установ у відносинах ДПП.

Тренди та темпи розвитку ДПП в Україні за ознаками кількості, обсягу інвестування, структури угод, економічної діяльності та географічної локації дещо відрізняються від світових. Протягом перших 20 років (1990-2012 рр.) відбувся процес становлення і бізнес-сектору, і ДПП. За цей час розпочато 58 його проектів, з яких 2 припинено. За наступні 5 років їх кількість зросла до 74 у 2017 рр.: енергетика, зв'язок [14], транспорт [2]. В Україні: 61,0% укладених угод ДПП не виконуються, залишаючись лише декларацією намірів (1% розірваних та 60,4% тих, що не виконуються). Географічна локація проектів (угод) ДПП в Україні демонструє на 01.01.2020 р. лідерство двох областей – Миколаївської (15 проектів ДПП) та Київської

(10 проектів ДПП). Другу групу утворюють Одеська та Донецька (по 5 проектів ДПП), Львівська, Закарпатська, Запорізька (по 4 проекти ДПП) області. Аутсайдером списку є Дніпропетровська область, у якій не укладено жодної угоди про ДПП за останні 2 роки (2019-2020 рр.). У кожному регіоні є особливості та рівні передумови для розвитку ДП. Існують певні прогалини секторального розвитку ДПП в Україні, яке концентрується у сферах (2018-2020 рр.): збір, очищення та розподілення води (33-40%), виробництво, постачання, транспортування та розподілення природного газу (15-21%), інфраструктура (8-11%), виробництво, розподілення та постачання електроенергії (6-8%). Швидко зростає ДПП у сфері туризму, відпочинку, рекреації, культури та спорту (з 2% до 13%). У структурі угод про ДПП з 2014 р. (81%) до 2017 р. (84,6%) домінувала концесія, у 2018 р. її частка зменшилася (68%) через укладання 1 договору про ДПП та збільшення кількості договорів про спільну участь.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Ключові зміни та тренди регулювання розвитку ДПП 2020 р. мають позитивну динаміку та результати: а) оновлена законодавча база щодо ДПП та концесій; б) відкриті зовнішні пропозиції щодо ініціювання потенційними партнерами національних або регіональних проектів ДПП; в) комплексність відкритих концесійних проектів; г) ДПП доріг; д) розвиток інституційного забезпечення ДПП – створено Проектний офіс з розвитку ДПП (2016 р.), Агенцію з питань підтримки ДПП (2019 р.). Вони спричинили ключові зміни, які полягають у суттєвому покращенні: а) регуляторної бази ДПП; б) передумов задоволення значних сучасних інфраструктурних потреб України, які й надалі зростатимуть; в) довіри приватних інвесторів до держави як партнера ДПП.

Слід виділити дві вузлові проблеми ДПП: а) справедливість оцінювання вкладу приватного партнера, оскільки існує різні вартості – балансова, незалежна ринкова та розрахована за міжнародними стандартами, які ніколи не збігаються; б) ментальність державного менеджменту або його ментальну неготовність зрозуміти реальну економічну основу відносин та ідеологію ДПП, внаслідок чого центр ваги штучно зміщується на державну позицію як домінуючу. Насправді, держава лише надає об'єкт, відносно якого виникають економічні відносини в межах ДПП, а приватний інвестор надає те, чого у держави немає: сучасний менеджмент, інвестиційні та інші ресурси, інноваційні технології відновлення стану об'єкту, його захисту від повного або поступового руйнування та методи генерації доходу. До інших проблем можна додати економічні, організаційні, політичні, ідеологічні та технологічні об'єктивного і суб'єктивного характеру. Зокрема, типова розповсюджена проблема цілісності об'єкту ДПП, яка виникає при укладанні договорів концесії та про спільну діяльність. Як правило набір майна, цікавий концесіонеру, що знаходиться на території якогось виробничого комплексу, може відноситися до різних виробничих підрозділів, навіть до різних юридичних осіб. Однак, об'єктом ДПП, зокрема концесії, є цілісний майновий комплекс. Це зупиняє значну кількість ідей ДПП або обумовлює їх зміну.

Список літератури

1. Бачо Р.Й. Інституційні аспекти впровадження державно-приватного партнерства на ринках небанківських фінансових послуг України. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки*. 2017. № 33. С. 321-332.
2. Долбнєва Д.В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 20-26.
3. Заскалкін А.С. Теоретико-методологічні онови взаємодії держави та приватного сектора у вирішенні суспільно значущих завдань. *Теорія та практика державного управління*. 2015. № 3 (50). С. 70-76.

4. Колот А.М., Поплавська О.М. Держава і бізнес: новітні тенденції взаємодії та забезпечення стійкого розвитку. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*. 2016. № 2. С. 8-15.
5. Косач І.А. Державно-приватне партнерство в контексті системно-синергетичної парадигми. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 2. С. 49-55.
6. Круглов В.В. Ризики проектів державно-приватного партнерства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління*. 2018. № 2, Т. 29 (68). С. 87-91.
7. Павлюк К.В., Павлюк С.М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. № 17. С. 10-19.
8. Поплавська О.М. Трансформація моделі взаємодії держави та бізнесу. *Економіка і організація управління*. 2016. № 2 (22). С. 181-187.
9. Постніков В.С. Перспективні напрямки взаємодії органів державного управління з бізнесом в питаннях регулювання якості життя. *Mechanismus der nachhaltigen entwicklung des wirtschafts systems formation: [Monograph]*. Nurnberg: Verlag SWG imex GmbH, 2014. Vol. 1. С. 133-138.
10. Сафонов Ю.М., Григор'єв Г.С. Параметричне економічне планування в системі державного регулювання. *Економічний вісник університету ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. Сковороди*. 2017. № 34/1. С. 204-2014.
11. Сімсон О.Е. Правова модель приватно-публічного партнерства в інноваційній сфері: Монографія. Х. : Право, 2013. 448 с.
12. Узунов Ф.В. Формування ефективних інструментів реалізації державно-приватного партнерства України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2015. № 1. С. 167-175.
13. Філіппов В.Ю. Принципи політики переходу України до сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки*. 2018. №3, Т.3. С. 236-242.
14. Федуллова Л.І., Забарна Е.М., Філіппова С.В. Інноваційний розвиток підприємства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Одеса, ОНПУ: ФОП Бондаренко М.О., 2016. 700 с.

References

1. Bacho, R.J. (2017). "Institutional aspects of public-private partnership implementation in the markets of non-banking financial services of Ukraine", *Visnyk Pryazovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu. Seriya : Ekonomichni nauky*, Vol. 33, pp. 321-332.
2. Dolbneva, D.V. (2020). The impact of COVID-19 on the economies of the world. *Problemy ekonomiky*. № 1 (43). pp. 20-26. [in Ukrainian].
3. Zaskalkin, A.S. (2015). Teoretyko-metodolohichni onovy vzaiemodii derzhavy ta pryvatnoho sektora u vyrishenni suspilno znachushchykh zavdan [Theoretical and methodological updates of the interaction between the state and the private sector in solving socially significant problems]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. № 3 (50), pp. 70-76. (in Ukrainian).
4. Kolot, A.M. and Poplavskaya, O.M. (2016). Derzhava i biznes: novitni tendentsii vzaiemodii ta zabezpechennia stiikoho rozvytku [State and business: the latest trends in cooperation and ensuring sustainable development]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka*. № 2, pp. 8-15. (in Ukrainian).
5. Kosach, I.A. (2015). Derzhavno-pryvatne partnerstvo v konteksti systemno-synerhetychnoi paradyhmy [Public-private partnership in the context of the system-synergetic paradigm]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. № 2, pp. 49-55. (in Ukrainian).

-
6. Kruglov, V.V. (2018). Ryzyky proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Risks of public-private partnership projects]. *Vcheni Zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho*. Serii: Derzhavne upravlinnia, № 2, Vol. 29 (68), pp. 87-91. (in Ukrainian).
 7. Pavlyuk, K.V. and Pavlyuk, S.M. (2010). Sutnist i rol derzhavno-pryvatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy [The essence and role of public-private partnership in the socio-economic development of the state. Scientific works of KNTU]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*. № 17, pp. 10-19. (in Ukrainian).
 8. Poplavskaya, O.M. (2016). Transformatsiia modeli vzaiemodiie derzhavy ta biznesu [The transformation of the model interacts with the state and business]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. № 2 (22), pp. 181-187. (in Ukrainian).
 9. Postnikov, V.S. (2014). Perspektyvni napriamky vzaiemodii orhaniv derzhavnoho upravlinnia z biznesom v pytanniakh rehuliuвання yakosti zhyttia [Promising areas of interaction between government and business in regulating the quality of life]. *Mechanismus nachhaltigen entwicklung des wirtschafts systems formation: [Monograph]*. Nurnberg: Verlag SWG imex GmbH. Vol. 1. pp. 133-138. (in Ukrainian).
 10. Safonov, Y.M. and Grigoriev, G.S. (2017). Parametric economic planning in the system of state regulation. *Ekonomichni visnyk universytetu DVNZ «Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet imeni H. Skovorody*. 2017. № 34/1. pp. 204-2014. [in Ukrainian].
 11. Simson, O.E. (2013). Pravova model pryvatno-publicnoho partnerstva v innovatsiinii sferi [Legal model of public-private partnership in the field of innovation]: Monograph. H.: Pravo. 448 p. (in Ukrainian).
 12. Uzunov, F.V. (2015). Formuvannya efektyvnykh instrumentiv realizatsii derzhavno-pryvatnoho partnerstva Ukrainy [Formation of effective tools for the implementation of public-private partnership of Ukraine]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*. № 1. pp. 167-175. (in Ukrainian).
 13. Filippov, V.Yu. (2018). Pryntsypy polityky perekhodu Ukrainy do staloho rozvytku [Principles of Ukraine's transition to sustainable development policy]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii Ekonomichni nauky*. № 3, Vol. 3, pp. 236-242. (in Ukrainian).
 14. Fedulova, L.I. and Zabarna, E.M. and Filippova, S.V. (2016). Innovative development of the enterprise: textbook for students higher education institutions. Odessa, ONPU: FOP Bondarenko MO. 700 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.03.2020 р.